

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (ôsma komora)

z 12. decembra 2013 *

„Ochrana fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov — Smernica 95/46/EHS —
Podmienky výkonu práva prístupu — Výber príliš vysokých poplatkov“

Vo veci C-486/12,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Gerechtshof te's-Hertogenbosch (Holandsko) z 26. októbra 2012 a doručený Súdnemu dvoru 31. októbra 2012, ktorý súvisí s konaním, ktoré začal:

X

SÚDNY DVOR (ôsma komora),

v zložení: predseda ôsmej komory C. G. Fernlund (spravodajca), sudcovia C. Toader a E. Jarašiūnas,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- holandská vláda, v zastúpení: B. Koopman a C. Wissels, splnomocnené zástupkyne,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, splnomocnený zástupca,
- maďarská vláda, v zastúpení: M. Z. Fehér, K. Szijjártó a K. Molnár, splnomocnení zástupcovia,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna a M. Szpunar, splnomocnení zástupcovia,
- portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes a C. Vieira Guerra, splnomocnení zástupcovia,
- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: J. Beeko, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci J. Holmes, barrister,
- Európska komisia, v zastúpení: B. Martenczuk a P. van Nuffel, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: holandčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, s. 35; Mim. vyd. 13/015, s. 355).
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu začatého X, ktorého predmetom je zaplatenie poplatku za vydanie overeného odpisu z registra obsahujúceho osobné údaje.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 12 smernice 95/46 nazvaný „Právo prístupu“ stanovuje:
„Členské štáty zaručia osobe pracujúcej s údajmi právo získať od kontrolóra:
a) bez obmedzenia v dostatočných intervaloch a bez prílišného zdržiavania alebo výdavkov:
 - potvrdenie týkajúce sa toho, či sa spracovávajú (alebo nie) údaje, ktoré sa ho týkajú a informácie aspoň podľa účelov spracovania, kategórií uvedených údajov a príjemcov alebo kategórií príjemcov, ktorým sa údaje oznámili,
 - možnosť komunikovania pre neho v zrozumiteľnej forme o údajoch, ktoré sa spracovávajú a o akýchkoľvek dostupných informáciách čo sa týka ich zdroja,
 - vedomosti o logike automatického spracovávania údajov, ktoré sa ho týkajú aspoň v prípade automatizovaných rozhodnutí uvedených v článku 15 ods. 1;
- b) ak je to vhodné úpravu, vymazanie alebo zablokovanie údajov, ktorých spracovanie nezodpovedá ustanoveniam tejto smernice, najmä z dôvodu neúplného alebo nepresného charakteru údajov;
- c) hlásenie tretím stranám, ktorým sa tieto údaje oznámili, o akejkoľvek úprave, vymazaní alebo zablokovaní vykonaných v súlade s b), pokiaľ to nie je nemožné, alebo pokiaľ to nevyžaduje neprimerané úsilie.“

Holandské právo

- 4 Článok 79 zákona o základnom obecnom registri osobných údajov (Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, Stb. 1994, č. 494, ďalej len „Wet GBA“) stanovuje:

„1. Rada obecného zastupiteľstva oznámi každej osobe na jej žiadosť písomnou formou a bezplatne do štyroch týždňov, či boli v základnom registri spracované osobné údaje, ktoré sa jej týkajú. Pokiaľ sú uvedené údaje spracované, žiadateľ v súvislosti so základným obecným registrom dostane písomné oznámenie uvedené v článku 78 ods. 3. ...

2. Rada obecného zastupiteľstva poskytne každej osobe na jej žiadosť do štyroch týždňov bezplatne informácie o údajoch v základnom registri, ktoré sa jej týkajú. ...

3. Rada obecného zastupiteľstva odovzdá každej osobe na jej žiadosť do štyroch týždňov zrozumiteľnou formou – ak si to želá, overený – odpis osobných údajov, ktoré sa jej týkajú a ktoré sú spracované v základnom registri, ako aj dostupné informácie o pôvode týchto údajov, pokiaľ nepochádzajú od samotného žiadateľa. ...“

5 Článok 229 zákona o obciach (Gemeentewet) znie takto:

„1. Poplatky je možné vyberať za:

...

b) využitie služieb, ktoré poskytuje správa obce alebo ktoré sa poskytujú v jej mene;

...“

6 Článok 229b ods. 1 zákona o obciach znie takto:

„V nariadeniach, na základe ktorých sa vyberajú poplatky v zmysle článku 229 ods. 1 písm. a) a b), majú byť tarify stanovené tak, aby odhadovaný prospech z poplatkov neprevýšil odhadovanú záťaž, ktorú spôsobujú. ...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 7 V rámci konania smerujúceho proti rozhodnutiu, ktorým bola osobe X uložená pokuta za porušenie dopravných predpisov, sa X snažila preukázať, že jej neboli doručené výzvy na zaplatenie tejto pokuty, keďže jej neboli zaslané na správnu adresu. Na tento účel požiadala X svoju obec bydliska o poskytnutie osobných údajov za roky 2008 a 2009, predovšetkým jej po sebe nasledujúce adresy. V odpovedi jej táto obec poskytla predmetný overený odpis osobných údajov podľa článku 79 ods. 3 Wet GBA a požadovala zaň zaplatenie poplatku 12,80 eura.
- 8 X podala proti tejto výzve na zaplatenie neúspešnú žalobu. V odvolacom konaní pred vnútroštátnym súdom X tvrdí, že o overený odpis nežiadala, ale chcela iba získať svoje osobné údaje na právnom základe zákona o prístupe k informáciám, ktoré majú k dispozícii správne orgány (Wet Openbaarheid van Bestuur). Vzhľadom na tento právny základ sa X domnieva, že žiadny poplatok nemal byť vyberaný.
- 9 Dotknutá obec sa domnieva, že predmetné osobné údaje môžu byť poskytnuté len formou overeného odpisu podľa článku 79 ods. 3 Wet GBA. Keďže zaslanie tohto odpisu súvisí s uspokojením individuálnych záujmov, ide o spoplatnenú službu v zmysle článku 229 ods. 1 písm. b) zákona o obciach.
- 10 Vnútroštátny súd konštatuje, že jednak overené odpisy osobných údajov sú jediné, ktoré sú oficiálne uznané a používané verejnými orgánmi, a že jednak na oznámenie údajov pochádzajúcich z obecných záznamov sa vzťahuje smernica 95/46 bez ohľadu na základ žiadosti o prístup k týmto údajom vo vnútroštátnom práve.
- 11 Podľa uvedeného súdu zaručuje článok 12 písm. a) smernice 95/46 dotknutým osobám právo na to, aby bez obmedzenia v dostatočných intervaloch a bez prílišného zdržiavania alebo výdavkov získali v zrozumiteľnej podobe oznámenie o osobných údajoch, ktoré sú predmetom spracovania, ako aj dostupné informácie o pôvode týchto údajov. Ten istý súd považuje za možné dva spôsoby výkladu tohto ustanovenia:

— oznámenie osobných údajov sa má uskutočniť bez zdržiavania alebo prílišných výdavkov, alebo

— oznámenie osobných údajov sa má uskutočniť bez prílišného zdržiavania alebo výdavkov.

- 12 V prvom prípade by bol výber poplatku povolený za predpokladu, že by jeho výška nebola príliš vysoká. V druhom prípade by bol výber zakázaný.
- 13 Pokiaľ ide o to, či sú predmetné poplatky príliš vysoké, vnútroštátny súd zdôrazňuje, že podľa článku 229b zákona o obciach treba tarify stanoviť tak, aby prospech neprevýšil záťaž. To však neumožňuje zaručiť, že prospech z poplatkov nebude vyšší ako záťaž spojená s oznámením osobných údajov. Vnútroštátny súd má tiež pochybnosti, pokiaľ ide o otázku, aká výška vybraných poplatkov sa má považovať za príliš vysokú v zmysle článku 12 písm. a) smernice 95/46.
- 14 Pokiaľ by sa mal článok 12 písm. a) tejto smernice vykladať v tom zmysle, že oznámenie osobných údajov je bezplatné, vnútroštátny súd sa pýta na nevyhnutnosť zabezpečiť inú možnosť ako zaslanie spoplatneného odpisu podľa článku 79 ods. 3 Wet GBA predovšetkým tým, že umožní nahliadnuť do údajov na obrazovke. Tvrdí však, že takéto poskytnutie informácie nepredstavuje oznámenie v zmysle článku 12 písm. a) uvedenej smernice a že článok 8 Charty základných práv Európskej únie chráni len právo na prístup k informáciám. Prístup k informáciám na obrazovke má tú dodatočnú nevýhodu, že by ho nemohli, na rozdiel od overeného odpisu, verejné orgány uznať ako autentické a bezchybné (rozsudok zo 7. mája 2009, Rijkeboer, C-553/07, Zb. s. I-3889) a nemohlo by poskytnúť historický prehľad zaznamenaných údajov.
- 15 V dôsledku toho *Gerechtshof te's-Hertogenbosch* rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:
- „1. Vyhovie sa požiadavke oznámenia údajov, ktoré sú predmetom spracovania, uvedené v článku 12 písm. a) druhej zarážke smernice [95/46/ES] poskytnutím informácie (podľa článku 79 ods. 2 Wet GBA)?
2. Bráni článok 12 písm. a) [tejto] smernice výberu poplatkov za oznámenie osobných údajov, ktoré sú predmetom spracovania, prostredníctvom odpisu údajov z obecného registra?
- 3 V prípade zápornej odpovede na druhú otázku: Je výber uvedených poplatkov neprimeraný v zmysle článku 12 písm. a) [uvedenej] smernice?“

O prejudiciálnych otázkach

O druhej otázke

- 16 Svojou druhou otázkou, ktorú treba preskúmať v prvom rade, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či treba článok 12 písm. a) smernice 95/46 vykladať v tom zmysle, že bráni výberu poplatkov za oznámenie osobných údajov verejným orgánom.
- 17 Všetky členské štáty, ktoré predložili Súdnemu dvoru písomné pripomienky, ako aj Európska komisia zastávajú názor, podľa ktorého článok 12 písm. a) smernice 95/46 umožňuje verejným orgánom požadovať zaplatenie nie príliš vysokých poplatkov za oznámenie osobných údajov uvedených v tomto ustanovení.
- 18 Treba poznamenať, že holandská jazyková verzia článku 12 písm. a) smernice 95/46 používa výraz „bovenmatige vertering of kosten“. Táto formulácia by sa mohla chápať tak, že výraz „bovenmatige“ („prílišné“) sa vzťahuje iba na zdržiavanie („vertering“), čo by znamenalo, že právo získať oznámenie o informáciách uvedených v tomto ustanovení by malo byť bezplatné.

- 19 Na účely výkladu však nemožno článok 12 písm. a) smernice 95/46 skúmať len v holandskej jazykovej verzii. Podľa ustálenej judikatúry totiž potreba jednotného uplatňovania, a teda výkladu aktu Únie, vylučuje, aby bol tento akt posudzovaný izolovane v jednej zo svojich verzií, ale naopak, vyžaduje, aby bol vykladaný podľa skutočnej vôle normotvorcu a ním sledovaného účelu, najmä s prihliadnutím na všetky jazykové verzie (pozri najmä rozsudky z 12. novembra 1969, Stauder, 29/69, Zb. s. 419, bod 3; z 8. decembra 2005, Jyske Finans, C-280/04, Zb. s. I-10683, bod 31, ako aj zo 7. júla 2011, IMC Securities, C-445/09, Zb. s. I-5917, bod 25).
- 20 Iné ako holandské jazykové verzie článku 12 písm. a) smernice 95/46 neobsahujú žiadne indície umožňujúce sa domnievať, že by členské štáty boli povinné bezodplatne oznamovať údaje uvedené v tomto ustanovení. Naopak, najmä z verzií uvedeného ustanovenia v španielskom („sin retrasos ni gastos excesivos“), dánskom („uden større ventetid eller større udgifter“), nemeckom („ohne unzumutbare Verzögerung oder übermäßiger Kosten“), francúzskom („sans délais ou frais excessifs“), talianskom („senza ritardi o spese eccessivi“), portugalskom („sem demora ou custos excessivos“) a fínskom („aiheetonta viivytystä tai aiheettomia kustannuksia“) jazyku vyplýva, že členské štáty majú povinnosť poskytnúť uvedené údaje bez príliš vysokých výdavkov.
- 21 Niektoré jazykové verzie dotknutého ustanovenia, akými sú anglická verzia („without excessive delay or expense“) a švédka verzia („större tidsutdräkt eller kostnader“) síce obsahujú, tak ako holandská jazyková verzia, istú dvojznačnosť, keďže slovo „výdavky“ nie je výslovne spresnené prídavným menom „prílišné“. Žiadna jazyková verzia uvedeného ustanovenia však jednoznačne nestanovuje, že by sa uvedené oznámenie malo uskutočniť bezplatne.
- 22 Zo znenia článku 12 písm. a) smernice 95/46 tak vyplýva, že toto ustanovenie od členských štátov nevyžaduje ani im nezakazuje, aby vyberali poplatky za výkon práva prístupu k osobným údajom, ak výška týchto výdavkov nie je príliš vysoká.
- 23 Z toho dôvodu treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 12 písm. a) smernice 95/46 treba vykladať v tom zmysle, že nebráni výberu poplatkov za oznámenie osobných údajov verejným orgánom.

O tretej otázke

- 24 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, aké sú kritériá umožňujúce zabezpečiť, že výška poplatkov vybraných za výkon práva prístupu k osobným údajom nie je príliš vysoká v zmysle článku 12 písm. a) smernice 95/46.
- 25 Toto ustanovenie stanovuje, že členské štáty poskytnú každej osobe právo prístupu k osobným údajom, ktoré sa jej týkajú, ako aj k informáciám o príjemcoch, kategóriách príjemcov týchto údajov a postupe automatického spracovávania uvedených údajov. S prihliadnutím na to, čo bolo uvedené vyššie v rámci analýzy druhej otázky, treba uvedené ustanovenie vykladať v tom zmysle, že členské štáty majú povinnosť zabezpečiť výkon tohto práva prístupu bez obmedzenia, prílišného zdržiavania alebo výdavkov.
- 26 Členským štátom tak prináleží určiť, či oznámenie údajov uvedených v článku 12 písm. a) smernice 95/46 je spojené s platbou poplatkov, a ak je to potrebné, stanoviť ich výšky na úrovni, ktorá nie je príliš vysoká.
- 27 Treba však konštatovať, že uvedené ustanovenie nespresňuje kritériá, na základe ktorých by poplatky vybrané členským štátom za výkon práva prístupu upraveného v tom istom ustanovení mohli byť považované za príliš vysoké. Preto treba článok 12 písm. a) smernice 95/46 vykladať vzhľadom na jeho účel, ktorý sa preskúma z hľadiska cieľov tejto smernice.

- 28 Členským štátom, ktoré vyžadujú poplatky za výkon práva prístupu k informáciám upraveným v článku 12 písm. a) smernice 95/46 tak prináleží stanoviť výšku uvedených poplatkov na úrovni, ktorá predstavuje spravodlivú rovnováhu medzi na jednej strane záujmom dotknutej osoby na ochranu jej súkromia, najmä prostredníctvom jej práva na oznámenie údajov v zrozumiteľnej forme, uplatňovanú v prípade nesúladu ich spracovania s touto smernicou, aby v prípade potreby mohla vykonať svoje práva na úpravu, vymazanie alebo zablokovanie údajov, ako aj práva na podanie námietky a prostriedku súdnej nápravy a na druhej strane záťažou, ktorú pre orgán poverený spracovaním údajov predstavuje povinnosť oznámiť tieto informácie (pozri analogicky rozsudok Rijkeboer, už citovaný, bod 64).
- 29 Vzhľadom na dôležitosť ochrany súkromia zdôraznenú v odôvodneniach 2 a 10 smernice 95/46, potvrdenú judikatúrou Súdneho dvora (pozri rozsudok Rijkeboer, už citovaný, bod 47 a citovanú judikatúru) a zakotvenú v článku 8 Charty základných práv Európskej únie treba uviesť, že poplatky vymáhateľné na základe článku 12 písm. a) tejto smernice nemôžu byť určené na úrovni, ktorá by mohla predstavovať prekážku výkonu práva prístupu zaručeného týmto ustanovením.
- 30 Treba uviesť, že na účely uplatnenia článku 12 písm. a) smernice 95/46, ak verejný orgán vyberá od fyzickej osoby poplatky za výkon práva prístupu k osobným údajom, ktoré sa jej týkajú, výška týchto výdavkov nemôže prevýšiť náklady za oznámenia týchto údajov. Táto horná hranica však nebráni možnosti, aby členské štáty určili nižšiu výšku uvedených poplatkov tak, aby každej fyzickej osobe zabezpečili, že sa zachová účinok uvedeného práva prístupu.
- 31 Na tretiu otázku treba preto odpovedať tak, že článok 12 písm. a) smernice 95/46 treba vykladať v tom zmysle, že na zabezpečenie toho, aby poplatky vyberané za výkon práva prístupu k osobným údajom neboli príliš vysoké v zmysle tohto ustanovenia, nemôže ich výška prevýšiť náklady na oznámenie týchto údajov. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby vykonal potrebné overenia s prihliadnutím na okolnosti vo veci samej.

O prvej otázke

- 32 Prvú otázku treba chápať tak, že bola položená iba v prípade, ak by sa mal článok 12 písm. a) smernice 95/46 vykladať v tom zmysle, že bráni výberu poplatkov za oznámenie osobných údajov verejným orgánom. Vzhľadom na odpoveď na druhú otázku však nie je potrebné odpovedať na prvú otázku.

O trovách

- 33 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (ôsma komora) rozhodol takto:

1. **Článok 12 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov treba vykladať v tom zmysle, že toto ustanovenie nebráni výberu poplatkov za oznámenie osobných údajov verejným orgánom.**

2. Článok 12 písm. a) smernice 95/46 treba vykladať v tom zmysle, že na zabezpečenie toho, aby poplatky vyberané za výkon práva prístupu k osobným údajom neboli príliš vysoké v zmysle tohto ustanovenia, nemôže ich výška prevýšiť náklady za oznámenie týchto údajov. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby vykonal potrebné overenia s prihliadnutím na okolnosti vo veci samej.

Podpisy